

Diyaddin Alp

Siirt University, d_alp56@hotmail.com, Siirt-Türkiye

Mehmet Turan

Hatay Mustafa Kemal University, mturan@mku.edu.tr, Hatay-Türkiye

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2022.17.4.1C0706	
ORCID ID	0000-0001-7346-6934	0000-0001-6369-4827
Corresponding Author	Diyaddin Alp	

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLE ROLÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: SİİRT VE CİZRE ÖRNEĞİ

ÖZ

Bu çalışmada, ilkokul birinci sınıf öğretmenliği yapan ya da yapmış olan sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırmada veriler, geliştirilen ölçek formuyla elde edilmiştir. Araştırmanın örnekleme Cizre ilçesinde gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen 117, Siirt il merkezinde de gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen 116 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 233 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 20.0 istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Bağımsız değişkenlerin öğretmenlerin görüşlerini etkileyip etkilemediğini belirlemek için t, F ve LSD testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %59.2'si okul öncesi eğitimin zorunlu olması gerektiğini, %50.2'si okul öncesi eğitimi almış olan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kendilerini daha kolay ifade edebildiğini, %79.0'ı çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşündüğünü belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, İlkokul Birinci Sınıf, Sınıf Öğretmeni, Okul Öncesi Eğitim Programı, Aile

VIEWS OF CLASSROOM TEACHERS ON PRE-SCHOOL EDUCATION AND FAMILY ROLE IN PRE-SCHOOL EDUCATION: A CASE OF SİİRT AND CİZRE

ABSTRACT

In this study, the aim was to determine the opinions of primary school first grade classroom teachers, or who had already served as classroom teacher, about pre-school education and the role of the family in preschool education in terms of various variables. The research was in survey model and had a descriptive nature. The data in the study was obtained with the developed scale form. The sample of the study consisted of a total of 233 classroom teachers, 117 of whom were selected through random sampling in Cizre district and 116 from city center of Siirt province via random sampling, too. SPSS 20.0 package program was used in the analysis of the data obtained in the study. In order to determine whether independent variables affected teachers' opinions or not, t, F and LSD tests were used. The following results were obtained from the study: 59.2% of the participating teachers revealed that pre-school education should be compulsory, 50.2% of the teachers participating in the study stated that the students who had undergone pre-school education could express themselves more easily than those without pre-school education, and 79.0% of the teachers were of the opinion that family education was very important for the healthy development of the child.

Keywords: Pre-school Education, Primary School First Grade, Classroom Teachers, Family, Pre-school Education Program

How to Cite:

Alp, D. ve Turan, M., (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitimde Aile Rolüne İlişkin Görüşleri: Siirt ve Cizre Örneği. Education Sciences, 17(4):1-19, DOI: 10.12739/NWSA.2022.17.4.1C0706.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Temel eğitim, eğitim sisteminin en temel ve önemli bir ögesidir. Temel eğitim içerisinde okul öncesi eğitim ve ilkököl yer almaktadır. Okul öncesi eğitim temel eğitimin başlangıç unsuru olmakla birlikte, ilkökölü çocuğu hazırlama konusunda da önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Okul öncesi eğitim; çocuğun doğumundan ilkökölü başlamasına dek süren yılları kapsayan, bu dönem içerisindeki çocukların gelişimsel ve bireysel özelliklerine uygun imkânları barındıran, çocukların gelişimlerini toplumun kültürel yapısına uygun bir şekilde yapılandıran eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır [1].

Okul öncesi dönem eğitimi; genel olarak çocukları bilişsel, dil, sosyal-duygusal, motor gelişim ve özbakım becerileri yönünden ilerlemesine katkı sağlayan, onları ilkökölü hazırlayan eğitim-öğretim süreci olarak tanımlanmaktadır [2 ve 3]. Günümüzde "okul öncesi eğitim" ile "erken çocukluk eğitimi" kavramları birçok ortak nokta barındırmasına rağmen, bu iki kavram iki ayrı yaş dönemini ifade etmektedir. Okul öncesi dönem diye tabir edilen 0-6 yaş dönemi, erken çocukluk dönemi içerisinde yer alan bir basamaktır [4]. Çocukların pek çok gelişim evre ve alanlarında yaşamları boyunca kat edeceği mesafenin yarısını aldıkları erken çocukluk dönemi, insan hayatının 0-8 yaş arası kapsamaktadır [5 ve 6]. 0-6 yaş aralığında çocuğa sunulan maddi ya da manevi her türlü imkân çocuğun yaşam kalitesini arttırabilir. Çocuğa zengin uyarıcı içeren ortam, onu düşünmeye ve problem çözmeye yönlendirecek materyaller, çocuğun kendini ifade etmesine olanak sağlayan ve ona güven veren çevre, çocuğun birçok alanda gelişimini destekleyecek olan faktörlerden sayılabilir. Bu konuda okul öncesi eğitimin, resmî-düzenli (formal) bir eğitim olması münasebetiyle çocukları destekleyen bir eğitim ortamı olduğu ifade edilebilir.

0-6 yaş aralığı çocukların gelişimlerinin hızlı ilerlediği, kişilik yapısının şekillendiği, birçok temel alışkanlıkların kazanıldığı, sosyal öğrenmenin çok etkili olduğu dönem olduğundan dolayı bu yaş aralığındaki çocukların okul öncesi eğitimden faydalanması oldukça önemlidir [7, 8 ve 9]. Çocuklara olumlu kişilik yapısı kazandırmak, kendi kendine yetebilen birey haline getirmek, hızlı ve sağlıklı bir gelişim dönemi geçirmelerini sağlamak hem anne-babaların, hem de okul öncesi eğitimin amaçlarından sadece bazılarıdır. Bu nedenle anne babaların da evde resmi olmayan-düzensiz (informal) bir okul öncesi eğitim verdiği söylenebilir. Ancak anne ve baba tarafından farkında olmadan takınılan yanlış tutumlar veya verilen yanlış ya da eksik beceriler beklenmeyen ve istenmeyen sonuçlar doğurabilmektedir. Bundan dolayı okul öncesi eğitim çağında olan çocukların bu eğitimi okul öncesi eğitim kurumlarından alması, ailelerin de bu eğitimde aktif rol alması ve okulların aile eğitimine gereken önemi göstermesi gerekmektedir.

Okul öncesi eğitim programı ilk olarak 0-36 aylık çocuklar için 1994 yılında uygulanmaya başlamıştır. Program, 2002 yılında okul öncesi eğitim ile ilgili farklı program yaklaşımları incelenerek güncellenmiş, dört yıl yürürlükte kaldıktan sonra gelen geribildirimler, ilköğretim programında yapılan bazı güncellemeler ve farklı ülkelerdeki uygulamalar ile karşılaştırılarak 2006 yılında güncellenerek uygulamaya konulmuştur. Okul Öncesi Eğitiminin Güçlendirilmesi Projesi çalışmaları kapsamında yapılan mevcut durum analizleri dikkate alınarak 2012-2013 yılında program geliştirme çalışması yapıldıktan sonra, 09.09.2013 tarihinde, günümüzde halen yürürlükte olan okul öncesi eğitim programı 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır [2, 10 ve 11].

Okul öncesi eğitim programında da belirtildiği gibi, okul öncesi eğitim; çocukları ilkökölü hazırlamalı, yani ilkököl için çocukların hazırbulunuşluk düzeyini arttırmalıdır. Okul öncesi eğitim ile ilkököl eğitiminin aralarında belirgin farklar varmış gibi bir algı olsa da; sarmal program özelliğinden dolayı okul öncesi eğitim programı ile

ilkokul programının uyum içerisinde ve birbirlerini destekleyecek özellikte olmalıdır [12]. Yapılan bazı çalışmalarda okul öncesi eğitim programı ile ilköğretim programındaki bazı kazanım ve becerilerin sarmallık özelliği taşımadığı belirtilmiştir. Uçuş Güldalı ve Demirbaş, çocukların okulöncesi eğitimden ilköğretime geçişlerinde bir geçiş farklılığı olduğunu ve okul öncesi eğitim programının oyun temelli olması özelliğinin ilköğretim programında olmaması nedeniyle uygulamada bir farklılık oluştuğunu ve bu farklılığın çocuklarda gerginlik yarattığını belirtmiştir [13]. Aynı çalışmada motor gelişim alanı ile ilköğretim hayat bilgisi öğretim programı arasında bir uyumluluk olmadığı belirtilmiştir.

Özenci, okul öncesi eğitim programında yer alan bilişsel gelişim alanındaki kazanımlar ile ilköğretim matematik dersi programının, okul öncesi sosyal-duygusal gelişim alanındaki kazanımlar ile de ilköğretim hayat bilgisi dersi kazanımlarının uyumunu ifade etmiştir [12]. Ayrıca okul öncesi dönem birçok beceri kazanımı ve kavram edinimi noktasında kritik dönemleri barındıran bir dönem olduğu söylenebilir. Bu dönemde çocuğun kazanması gereken beceri ve öğrenmelerin gerçekleşmemesi durumunda ileriki yaşlarda bu öğrenmeler daha zor bir hal alabilir [14]. Benzer durumun yanlış kazanım ve kavram edinimleri için de geçerli olduğu; okul öncesi dönemde yanlış tutum ve kavram ediniminin düzeltilmesinin ilerleyen yıllarda daha zor bir hal alacağı ifade edilebilir. Çocukların ön öğrenmelerinin okul ortamında bilimsel yollarla verilecek olan bilgilerle uyumunun sağlanması durumunda; yeni öğrenmeler zorlaşabileceği gibi, eksik ya da yanlış öğrenilen becerilerin devam etmesi de mümkündür [15]. Bu manada okul öncesi dönemde verilen eğitimin kavram karmaşalarının ve yanlış öğrenmelerin önüne geçebilmesi açısından uzman kişilerce verilmesinin önemli olduğu ifade edilebilir.

Değişen çağ, gelişen teknoloji, çevre olanakları ve bunun paralelinde çocukların değişen ilgi ve ihtiyaçları, programın zaman zaman güncellenmesini gerekli kılmaktadır. Okul öncesi eğitim programı geliştirilirken; temelleri çocukların ilgileri ve yetenekleri üzerine oturtulmuş, uzman kişiler tarafından oluşturulmuş, çocuklara oyun temelli eğitim imkânı sağlamış olması gerekmektedir [16]. Okul öncesi eğitim programı, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek ve öz bakım becerilerini kazanmalarını sağlayacak, onları ilköğretime hazır hale getirmeyi amaçlar şeklinde hazırlanmıştır. Programın temel özellikleri arasında; çocuk merkezli, eklettik, sarmal, esnek, dengeli, oyun temelli, keşfederek öğrenme öncelikli, aile katılımı ve eğitiminin önemli olması göze çarpmaktadır [2].

Programın özellikleri arasında yer alan çocuk merkezli olması eğitim durumlarını planlama ve uygulamada çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, oyun temellilik; öğrenmenin oyun aracılığı ile sağlanması, esneklik ise çocuğun gelişimine göre uyarlamalar ve bireyselleştirmeler, hatta günlük akış içerisinde değişiklikler yapılabileceği anlamını taşımaktadır [3]. Programın eklettik olması farklı ülkelerdeki okul öncesi eğitim programlarının ve farklı yaklaşımların modellerinin incelenerek bir senteze ulaşıldığı; sarmallık, kazanım ve göstergelerin, ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler aracılığıyla tekrar tekrar ele alınması; dengeli olması da tüm gelişim alanlarının desteklenmesine eşit ölçüde yer verildiği anlamını taşımaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitim programında ezberci eğitim anlayışına yer verilmemiştir [2]. Bu anlamda çocukların öğrenme etkinliklerinde aktif olmalarına ve bilgiye öğretmen rehberliğinde kendilerinin ulaşmasına imkân tanıdığı söylenebilir.

Programda aile katılımı ve aile eğitimi üzerinde de durularak; ailelerin de çocuk eğitiminde etkin olmaları, çocukların gelişimlerine bilinçli bir şekilde destek olmaları amaçlanmıştır. Çocuğun aileden aldığı eğitim ile okul öncesi eğitim kurumunda aldığı eğitimin tutarlılığını sağlanması için çocuğa çok yönlü bir eğitim olanağı

sunulmalıdır [17]. Çamlıbel Çakmak, çalışmasında; aile katılımının sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelere sahip çocukların bu durumdan etkilenme düzeyini en aza indirmek için önemli olduğunun birçok çalışmada yer aldığını belirtmiştir [18]. Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitimde aile katılımının önemi vurgulanmasına rağmen; ülkemizde okul öncesi eğitimin zorunlu eğitime dâhil edilmemesinden dolayı, birçok çocuğun bu eğitimden yararlanmadığı söylenebilir. AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı) tarafından yapılan bir çalışmada ailelerin gelir seviyeleriyle, bu ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitime katılmaları arasında doğru orantı olduğu belirtilmiştir [19]. Yani ailelerin gelir düzeyi düştükçe çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına gönderme oranı da düşmektedir. Sak ve arkadaşlarının yapmış olduğu bir çalışmada; çalışmaya katılım sağlayan velilerin yaklaşık dörtte üçü okul öncesi eğitimin zorunlu olması durumunda kendilerine ekonomik anlamda ek bir yük getireceğini ifade etmiştir [20].

Okul öncesi eğitimin hem kısa vadede hem de uzun vadede çocuklara birçok faydası olduğu çoğu araştırmada belirtilmiştir. Okul öncesi eğitimden yararlanan çocukların bu eğitimden yararlanmayan çocuklara göre, ilkokulun başlarında sosyal-duygusal, dil, bedensel gelişim alanlarında; akademik başarılarında, okula uyum konusunda ve özbakım becerilerinde daha ileride oldukları gözlemlenmiştir [21 ve 22].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

0-6 yaş aralığında gerek ailede gerekse okul öncesi eğitim kurumlarında alınan eğitimin, çocuğun ileri dönemlerdeki başarısına ciddi manada tesiri olabilir. Okul öncesi dönem olarak bilinen 0-6 yaş döneminin, bireyin yeni birçok kazanım edinmesi, davranış edinme ve yetenek desteklenmesi açısından en uygun dönem olduğu söylenebilir. Bu nedenle bireyin kişilik gelişiminin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi ve üst eğitim kademelerinde kaliteli eğitim yaşamının olması, kişinin sağlıklı bir okul öncesi eğitim almasına bağlıdır [23]. Okul öncesi eğitim çocuğun resmî (formal) eğitim hayatının ilk basamağıdır. İlkokula hazırlık aşaması, okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilebileceği gibi; çocuk üzerine etki eden başta aile olmak üzere çevresel bazı faktörlere de bağlı olabilir. Bu noktada ailenin de çocuğun gelişimi ve çocuğun okula hazır oluşu üzerinde ciddi bir etkisi olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda çalışma, okul öncesi eğitimin sınıf öğretmenlerinin gözünden değerlendirilmesi, toplumda okul öncesi eğitimle ilgili algıların ne olduğu, okul öncesi eğitim programı ile kurumlardaki uygulamanın tutarlılığının artırılması açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma ilkokul birinci sınıf öğrencilerini okutan ya da daha önce okutmuş sınıf öğretmenlerinin; okul öncesi eğitim programının, okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitimci, fiziksel ortam, aile gibi faktörlerin çocukları ilkokula hazırlama konusundaki görüşlerini çeşitli değişkenler açısından belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin algıları hangi düzeydedir?
- Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin algıları arasında cinsiyet, kıdem, 1. Sınıfı okutma sayısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde aile rolüne ilişkin algıları hangi düzeydedir?
- Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde aile rolüne ilişkin algıları arasında cinsiyet, kıdem, 1. Sınıfı okutma sayısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Önemli Noktalar (Highlights):

- Bu çalışma okul öncesi eğitimin çocukları ilkokula hazırlama noktasında ne düzeyde olduğu konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini yansıtmaktadır.
- Çalışma, sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi hakkındaki görüşlerini içermektedir.
- Çalışma okul öncesi eğitimde ailelerin rolüne ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini yansıtmaktadır.

3. YÖNTEM (METHODOLOGY)

3.1. Araştırmanın Modeli (Research Model)

Araştırma tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir. Tarama modeli; bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplandığı çalışmalardır [24].

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Siirt il merkezi (514) ve Şırnak ili Cizre ilçe merkezinde (308) görev yapan toplam 822 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemek için örneklem formülü kullanılmış, %5 hata payı, %95 güven aralığı ve (p=q=0.5) değerleri ile 233 öğrencinin örneklem kapsamına alınabileceği belirlenmiştir [25]. Araştırmanın örnekleme ise Cizre ilçesinde gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen 117, Siirt il merkezinde de gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen 116 olmak üzere toplam 233 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Gelişigüzel örnekleme yöntemi, araştırmacının saptanan örneklem büyüklüğüne göre herhangi bir şekilde evrenin bir parçasını seçmesidir [26]. Araştırmanın örnekleme, evrenin %28.34'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubunun demografik özelliklerine göre dağılımı
(Table 1. Distribution of the working group by demographic characteristics)

Demografik Özellikler	n	%	
Cinsiyet	Kadın	125	53.6
	Erkek	108	46.4
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	111	47.6
	6-10 Yıl	46	19.7
	11-15 Yıl	40	17.2
	16 Yıl ve Üzeri	36	15.5
Birinci Sınıfı Okutma Sayısı	Bir kere	89	38.2
	İki kere	48	20.6
	Üç kere	44	18.9
	Dört kere ve fazlası	52	22.3
Toplam	233	100	

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında; kadın öğretmenlerin oranı %53.6 iken erkek öğretmenlerin oranı %46.4'tür. Öğretmenlerin %47.6'sı 1-5 yıllık deneyime sahip iken %19.7'si 6-10 yıllık deneyime sahiplerdir. 11-15 yıllık deneyime sahip olan öğretmenlerin oranı ise %17.2'dir. 16 yıl ve üzeri deneyime sahip olan öğretmenlerin oranı ise en düşük oran olan %15.5'dir. Öğretmenlerin 1. Sınıfı okutma durumlarına bakıldığında çalışmaya katılan öğretmenlerin %38.2'si 1. sınıfları sadece 1 kez okuttukları görülmektedir. 1. sınıfları 2 kez okutan öğretmenlerin oranı %20.6 iken 3 kere okutanların oranı %18.9 ve 4 kere ve daha fazla okutan öğretmenlerin oranı ise %22.3 olmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi (Data Collection and Analysis)

Çalışmada betimsel analiz uygulanmıştır. Betimsel analiz; bir araştırmadaki verilerin organizasyonunu, özetini ve tüm verileri temsil edecek yüzde, frekans, standart sapma, ortalama gibi değerleri barındıran tekniklerdir [27]. Veriler, meslek hayatlarında en az bir kez birinci sınıfı okutmuş olan sınıf öğretmenlerine araştırmacılar tarafından ölçek uygulanarak elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Sınıf öğretmenlerinin ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin dil becerilerine ve okul öncesi eğitime ilişkin görüş ölçeği" kullanılmıştır. Veriler etik kurul izni alındıktan sonra araştırmacı tarafından ölçek formu çıktıları okullara bırakılarak toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasında döndürülmemiş temel bileşenler analizinden (Unrotated Factor Solution) yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre faktör yükü 0.35 ve üzeri olan maddeler işleme alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0.794, Bartlett Testi 4850.598 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı, Cronbach Alpha .785 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliliği için uzman kanısından da yararlanılmıştır. Veri toplama aracının güvenilirlik ve geçerlilik çalışması tamamlandıktan sonra ölçek son halini almış ve araştırmada uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 20.0 istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Her bir madde için frekans, yüzdeler, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Ölçekte iki olumsuz madde (6. ve 14. Maddeler) yer almakta olup; olumsuz maddeler ters kodlama ile analiz edilmiştir.

Araştırmada uygulanan Likert tipi ölçek, beşli derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Beşli derecelendirme ölçeği, eşit ortalamalar esas alınarak;

Hiç Katılmıyorum	: 1.00-1.80
Katılmıyorum	: 1.81-2.60
Kısmen Katılıyorum	: 2.61-3.40
Katılıyorum	: 3.41-4.20
Tamamen Katılıyorum	: 4.21-5.00

Şeklinde puanlandırılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Classroom Teachers' Views on Pre-school Education)

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dâhil edilmelidir" ifadesinde ($\bar{X}$ =4.43) "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Benzer şekilde "Çocukların okul öncesi eğitim alması sınıf öğretmenlerine temel akademik becerilerin öğretilmesinde zaman kazandırmaktadır" ($\bar{X}$ =4.42), "Öğrencilerin tamamının okul öncesi eğitimi almış olarak gelmesi eğitim kalitesini arttıracaktır." ($\bar{X}$ =4.50) ve "Okul öncesinde verilen eğitimin kavram yanlışlarına yol açmaması ve yanlış pekiştirmelerine fırsat vermemesi gerektiğini düşünüyorum" ($\bar{X}$ =4.32) ifadelerinde de öğretmenler tamamen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerin okul öncesi eğitime ilişkin genel görüşleri
(Table 2. General views of classroom teachers on pre-school education)

M	Görüşler	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	SS	Aralık Değeri
		HK	KM	KK	K	TK			
1	Okul öncesi eğitim programı ve eğitimin içeriği ile ilgili bilgi sahibiyim.	3.4	4.7	29.2	41.2	21.5	3.73	0.97	K
2	Okul öncesi eğitimde uygulanan etkinlikleri doğru ve yeterli buluyorum.	3.4	11.6	36.9	32.2	15.9	3.45	1.00	K
3	Okul öncesi eğitim kurumlarının sayısı ve yaygınlık oranları yeterlidir.	19.3	36.5	27.0	14.2	3.0	2.45	1.05	KM
4	Okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dâhil edilmelidir.	1.7	3.0	5.2	30.9	59.2	4.43	0.86	TK
5	Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları sınıf öğretmenleri tarafından doğru bilinmektedir.	4.3	18.0	49.4	21.5	6.9	3.09	0.92	KK
6	Okul öncesi eğitimi alan çocuklar birinci sınıfa başladıklarında uyum problemi yaşamamaktadır.	2.1	3.9	13.7	43.8	36.5	4.09	0.92	K
7	Çocukların okul öncesi eğitim alması sınıf öğretmenlerine temel akademik becerilerin öğretilmesinde zaman kazandırmaktadır.	0.4	1.3	10.3	32.2	55.8	4.42	0.76	TK
8	Sınıfta okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olması beni yavaşlatıyor.	0.9	9.9	30.0	34.8	24.5	3.72	0.97	K
9	Öğrencilerin tamamının okul öncesi eğitimi almış olarak gelmesi eğitim kalitesini arttıracaktır.	0.0	1.7	4.3	36.1	57.9	4.50	0.66	TK
10	Okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileri okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla okula gelmede daha isteklidir.	0.0	2.1	13.7	50.6	33.5	4.15	0.73	K
11	Okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileri okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla okul içinde sosyal adaptasyon konusunda daha ileridedir.	0.0	2.6	13.7	53.6	30.0	4.11	0.73	K
12	Okul öncesi eğitimi alan ve almayan birinci sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimlerde yaratıcılık, özgünlük, boyutsal algılama ve orantı gibi alanlarda okul öncesi eğitimi alan öğrenciler daha başarılıdır.	0.9	2.1	20.6	44.2	32.2	4.05	0.83	K
13	Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf ortamı ile ilköğretim birinci sınıfın ortamının fiziksel olarak farklı olması okul öncesi eğitimi alan öğrencilerde ortama adaptasyon konusunda sorun oluşturmaktadır.	6.4	22.7	33.5	26.6	10.7	3.12	1.08	KK
14	Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunmuşluk açısından fark olduğunu düşünüyorum.	47.2	38.6	7.7	1.7	4.7	1.78	1.00	HK
15	İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programı ile bütünlük içerisinde hazırlanmasının öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşayabileceği olası uyum sorunlarını azaltması açısından önemli olduğunu düşünüyorum.	0.0	3.0	18.9	38.6	39.5	4.15	0.83	K
16	Okul öncesi eğitimin alan dışı öğretmenler ya da ön lisans mezunları tarafından verilmesi okuma yazmaya hazırlık konularında öğrencilerin yetersiz ya da yanlış kazanımlar elde etmesine neden oluyor.	3.9	6.0	24.9	26.6	38.6	3.90	1.10	K
17	Okul öncesi dönemde verilen eğitimin kavram yanlışlarına yol açmaması ve yanlış pekiştirmelerine fırsat vermemesi gerektiğini düşünüyorum.	0.0	3.0	7.3	44.6	45.1	4.32	0.74	TK
18	Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ilköğretime sayı, şekil ve bazı temel kavramları bilerek gelmesi onların derslerde sıkılmalarına neden olmaktadır.	21.9	27.5	30.5	12.0	8.2	2.57	1.19	KM
19	Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan 'çocuğu ilköğretime hazırlama' amacının işlevini yerine getirdiğini düşünüyorum.	2.1	3.4	47.6	31.3	15.5	3.55	0.87	K

HK:Hiç Katılmıyorum, KM:Katılmıyorum, KK:Kısmen Katılıyorum,
K:Katılıyorum, TK:Tamamen Katılıyorum

Öğretmenlerin bu maddeye katılmalarının olası gerekçesi olarak; okul öncesi öğretmenlerinin bazı etkinlikleri uygularken okul öncesi

eğitim programına aykırı davranıp ilkokuldaki bazı öğrenmeleri zorlaştırmaları olarak yorumlanabilir. Örneğin okul öncesi eğitim programında harf öğretimi yapılmayacağı koyu puntolarla ifade edilmesine rağmen; bazı öğretmenlerin harf öğretimi yaptığı, hatta bunun yanlış yöntemlerle yapıldığı bazı sınıf öğretmenleri tarafından ölçeğin açık uçlu görüş bölümünde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması "katılıyorum" düzeyine denk gelen maddeler incelendiğinde en yüksek "Okul öncesi eğitim alan ilkokul birinci sınıf öğrencileri okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla okula gelmede daha isteklidir." ($\bar{X}=4.15$) ve "İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programı ile bütünlük içerisinde hazırlanmasının öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşayabileceği olası uyum sorunlarını azaltması açısından önemli olduğunu düşünüyorum." ($\bar{X}=4.15$) ifadeleri olmuştur.

Sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileri okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla eşyalarını arkadaşlarıyla paylaşma, okul ve sınıf içi kurallara uyma, nezaket ve görgü kurallarına uyma hususlarında daha ileridedir" ($\bar{X}=4.11$) ve "Okul öncesi eğitimi alan çocuklar birinci sınıfa başladıklarında uyum problemi yaşamamaktadır" ($\bar{X}=4.09$) ifadelerine katılarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sosyal adaptasyon sağladığı fikrini desteklemişlerdir. Alan yazında okul öncesi eğitimden yararlanan çocuklar ile yararlanmayan çocukların karşılaştırıldığı çalışmalarda da okul öncesi eğitimden yararlanan çocukların, bu eğitimden yararlanmayanlara göre okula gitme isteği, paylaşımcılık ve uyum konusunda daha ileride oldukları bulgusuna rastlanmıştır [29, 29 ve 30].

"Okul öncesi eğitimi alan ve almayan birinci sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimlerde yaratıcılık, özgünlük, boyutsal algılama ve orantı gibi alanlarda okul öncesi eğitimi alan öğrenciler daha başarılıdır." ($\bar{X}=4.05$) ifadesine katılarak okul öncesi eğitimin çocukların sanatsal becerilere katkısı konusunda yararlı olduğuna vurgu yapılmıştır. "Okul öncesi eğitimin alan dışı öğretmenler ya da ön-lisans mezunları tarafından verilmesi okuma yazmaya hazırlık konularında öğrencilerin yetersiz ya da yanlış kazanımlar elde etmesine neden oluyor." ($\bar{X}=3.90$) ifadelerine katılarak okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitimcilerin, çocukların ilkokula yazmaya hazırbulunuşluk düzeyine katkıları konusundaki önemi vurgulanmıştır.

Öğretmenler "Okul öncesi eğitim programı ve eğitimin içeriği ile ilgili bilgi sahibiyim" ($\bar{X}=3.73$) maddesinde "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yine "Sınıfımda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olması beni yavaşlatıyor." ($\bar{X}=3.72$), "Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan 'çocuğu ilköğretime hazırlama' amacının işlevini yerine getirdiğini düşünüyorum" ($\bar{X}=3.55$) ve "Okul öncesi eğitimde uygulanan etkinlikleri doğru ve yeterli buluyorum" ($\bar{X}=3.45$) ifadelerine katılarak da okul öncesi eğitimin bir üst eğitim ortamını desteklemede önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri "Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları sınıf öğretmenleri tarafından doğru bilinmektedir" ($\bar{X}=3.09$) ifadesine kısmen katıldıkları konusunda görüş belirtmişlerdir. Ayrıca "Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf ortamı ile ilkokul birinci sınıfın ortamının fiziksel olarak farklı olması okul öncesi eğitimi alan öğrencilerde ortama adaptasyon konusunda sorun oluşturmaktadır" ($\bar{X}=3.12$) ifadesine de kısmen katıldıkları konusunda görüş belirtmişlerdir. Yapıcı ve Ulu'nun, yapmış olduğu bir çalışmada; ilkokul 1. Sınıf öğretmenlerinin %30'u, okul öncesi eğitimi almış olan birinci sınıf öğrencilerinin sınıftaki sıra sistemine alışamadıklarını, %20'si de sınıftaki ciddi ortama alışamadığını belirtmişlerdir [31].

Okul öncesi eğitimin ilkökula göre birçok konuda daha esnek olması, çocukların uzun süre oturmasını gerektiren faaliyetlerin bulunmaması, ilkökul sınıf ortamında oyuncaklara yer verilmemesi gibi etkenler çocukların okul öncesi eğitimden ilkökula geçişlerinde adaptasyon sorunu yaşamalarına neden olabilir.

Sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ilkökula sayı, şekil ve bazı temel kavramları bilerek gelmesi onların derslerde sıkılmalarına neden olmaktadır." ($\bar{X}=2.57$) ifadesine katılmıyorum düzeyinde görüş belirterek okul öncesi eğitim konusunda olumlu düşüncelerini vurgulamışlardır. Ayrıca "Okul öncesi eğitim kurumlarının sayısı ve yaygınlık oranları yeterlidir." ($\bar{X}=2.45$) ifadesine de katılmıyorum düzeyinde görüş belirtilmiştir. Yani sınıf öğretmenleri buldukları yerleşim yerlerindeki okul öncesi eğitim kurumlarının sayısını ve yaygınlığı yeterli görmemektedir. Sınıf öğretmenleri; "Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğunu düşünmüyorum." ($\bar{X}=1.78$) ifadesine hiç katılmıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bir anlamda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime hazırbulunuşluklarında fark olduğunu vurgulamışlardır. Ölçekte yer alan değişkenlere göre sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerine ait bulgular aşağıdaki gibidir.

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Classroom Teachers' Opinions on Pre-school Education Regarding Their Gender)

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerinin, okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerini etkileyip etkilemediğini belirlemek için t-testi yapılmıştır. Test sonucuna göre 4., 10., 13. ve 19. maddelerde $p<0.05$ 'den küçük olduğundan, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında oluşan fark, istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre okul öncesi eğitime ilişkin görüş ortalamaları, t-değeri ve anlamlılık
(Table 3. Mean opinion, t-value and significance of classroom teachers' views on pre-school education regarding their gender)

M	Kadın			Erkek			t- değeri	p
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS		
4	125	4.55	0.65	108	4.29	1.03	2.299	0.023*
10	125	4.06	0.74	108	4.26	0.72	-2.043	0.042*
13	125	3.26	1.08	108	2.97	1.06	2.010	0.046*
19	125	3.40	0.88	108	3.71	0.83	-2.776	0.006*

* $P<0.05$

4. madde olan; "Okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dâhil edilmelidir" ($t=-2.299$; $p=0.023$) ve 13. madde olan; "Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf ortamı ile ilkökul birinci sınıfın ortamının fiziksel olarak farklı olması okul öncesi eğitimi alan öğrencilerde ortama adaptasyon konusunda sorun oluşturmaktadır." ($t=-2.010$; $p=0.046$) maddelerinde kadın öğretmenlerin ortalamaları erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katkıda bulunanların yarısından fazlasını oluşturan kadın öğretmenlerin (%53.6) okul öncesi eğitimin zorunlu eğitime dâhil edilmesi gerektiği konusuna erkek öğretmenlerden daha fazla katılmaları kadın öğretmenlerin okul öncesi eğitimin çocuklara olan katkılarının erkek öğretmenlere oranla daha fazla farkında olduklarının göstergesi yorumlanabilir. Bunun yanı sıra kadın öğretmenler anasınıfları ile ilkökul birinci sınıfın fiziksel anlamda farklılık göstermesinin çocukların okula uyumu konusunda olumsuz bir etki gösterdiğini, birinci sınıfın da görsel uyaran anlamında

anasınıflarına benzerlik göstermesi gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise 10. madde olan; "Okul öncesi eğitim alan ilkököl birinci sınıf öğrencileri okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla okula gelmede daha isteklidir." ($t=-2.043$; $p=0.042$) ve 19. madde olan; "Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan 'çocuğu ilköğretime hazırlama' amacının işlevini yerine getirdiğini düşünüyorum" ($t=-2.776$; $p=0.006$) maddelerinde ortalama olarak kadın öğretmenlerin ortalamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İfadelere bakıldığında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre okul öncesi eğitimin işlevsel boyutuna daha fazla önem verdikleri söylenebilir.

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Opinions of Classroom Teachers on Pre-school Education Regarding Their Seniority)

Sınıf öğretmenlerinin kıdemlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri üzerine etkisi olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analiz yapılmıştır. 1., 3., 5., 8. ve 18. maddelerde $p<0.05$ olduğundan dolayı bu maddelerden gruplar arasında oluşan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Oluşan farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Diğer maddelerde öğretmenlerin kıdemlerine göre istatistiksel olarak bir farklılaşma söz konusu değildir.

1. madde olan "Okul öncesi eğitim programı ve eğitimin içeriği ile ilgili bilgi sahibiyim." ifadesinde ($p=0.013$); kıdemi 1-5 yıl olan öğretmenler, kıdemi yüksek olan diğer öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. Yeni öğretmenler diğer öğretmenlere göre kendilerini bu konuda yetersiz olarak görmektedir. Bu durum; sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminde okul öncesi eğitim programı hakkında bilgilendirilmedikleri, programın mesleki tecrübe yoluyla öğrenildiği şeklinde yorumlanabilir.

3. madde olan "Okul öncesi eğitim kurumlarının sayısı ve yaygınlık oranları yeterlidir" ifadesinde ($p=0.044$), 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler 1-5 yıl kıdeme sahip olan ve 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlere göre farklı düşünmektedir. 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani bu öğretmenler kurumların sayısı ve yaygınlığı konusunda daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

5. madde olan "Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları sınıf öğretmenleri tarafından doğru bilinmektedir." ifadesinde ($p=0.029$), 11-15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler, 1-5 yıl ve 16 ve üzeri yıl kıdeme sahip olan öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar diğer iki gruba göre daha olumsuz düşünmektedirler.

8. madde olan "Sınıfımda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olması beni yavaşlatıyor." ifadesinde ($p=0.003$), 1-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler 6-10 ve 11-15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerden farklılaşmaktadır. 1-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin ortalamaları diğer iki gruba göre daha yüksektir. Yani kıdemi, 1-5 yıl olan öğretmenler sınıflarında okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların bir arada olmasının kendilerini yavaşlattıklarını düşünmektedirler. Bu durum öğretmenlerin meslekte yeni olmaları ile açıklanabilir.

18. madde olan "Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ilkökölü sayı, şekil ve bazı temel kavramları bilerek gelmesi, onların derslerde sıkılmalarına neden olmaktadır." ($p=0.043$), ifadesinde 1-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin düşünceleri kıdemi 11-15 yıl olan öğretmenlerden farklılaşmaktadır. Ortalamalara bakıldığında kıdemi 1-5

yıl olan öğretmenlerin ortalaması daha yüksek olduğu görülmektedir. Yani kıdemi 1-5 yıl olan öğretmenler, öğrencilerin sıkıldığı düşüncesini kıdemi 11-15 yıl olan öğretmenlere göre daha çok desteklemektedir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre okul öncesi eğitime ilişkin görüş ortalamaları, F değeri ve anlamlılık
(Table 4. Mean opinion, F-value and significance of classroom teachers on pre-school education regarding their seniority)

M	1-5 Yıl (I)		6-10 Yıl (II)		11-15 Yıl (III)		16 Yıl ve Üzeri (IV)		F	p	Gruplar Arası Farklılık
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
1	3.51	0.90	3.87	1.02	3.90	0.96	4.00	0.99	3.649	0.013*	I-II/I-III/I-IV
3	2.31	1.06	2.59	1.05	2.35	0.77	2.83	1.21	2.735	0.044*	I-IV/III-IV
5	3.22	0.91	3.02	0.93	2.73	0.75	3.17	1.00	3.073	0.029*	III-I/III-IV
8	3.96	0.90	3.52	1.05	3.38	0.98	3.64	0.93	4.794	0.003*	I-II/I-III
18	2.75	1.25	2.54	0.94	2.13	1.16	2.56	1.25	2.756	0.043*	I-III

*P<0.05

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin 1. Sınıfı Okutma Durumlarına Göre Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Classroom Teachers' Views on Pre-school Education According to Their First Grade Teaching Status)

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 1. sınıfları okutma durumlarının okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri üzerine etkisi olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. 6., 7., 8., 14. ve 19. maddelerde $p<0.05$ olduğundan dolayı, bu maddelerden gruplar arasında oluşan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Diğer maddelerde öğretmenler benzer düşüncelere sahiplerdir. Oluşan farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır.

6. madde olan "Okul öncesi eğitimi alan çocuklar birinci sınıfa başladıklarında uyum problemi yaşamamaktadır." ifadesinde ($p=0.005$), 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenler, 1 kere ve 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenlerin ortalamasının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenler, okul öncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa başladıklarında uyum problemi yaşamadıkları düşüncesini 1 kere ve 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlere göre daha çok desteklemektedir.

7. madde olan "Çocukların okul öncesi eğitim alması sınıf öğretmenlerine temel akademik becerilerin öğretilmesinde zaman kazandırmaktadır." ifadesinde ($p=0.001$), 1. sınıfları 4 ve üzeri kere okutan öğretmenler, diğer öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1. sınıfları 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlerin ortalaması diğerlerine göre daha düşüktür. Yani 1. sınıfları 4 ve üzere kere okutan öğretmenler, öğrencilerin okul öncesi eğitim alması sınıf öğretmenlerine temel akademik becerilerin öğretilmesinde zaman kazandırdığı düşüncesini diğerlerine göre daha az desteklemektedir.

8. madde olan "Sınıfımda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olması beni yavaşlatıyor." ifadesinde ($p=0.007$), 1. sınıfları 1 kere ve 2 kere okutan öğretmenler, 3 kere ve 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1 kere okutan öğretmenlerin ortalamaları, 3 kere ve 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlerin ortalamasından fazladır. Yine 2 kere okutan öğretmenlerin ortalamaları, 3 kere ve 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlerin ortalamasından fazladır. Yani 1. sınıfları daha az okutanlar, sınıflarında okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olmasının kendilerini yavaşlatması düşüncesini, daha fazla okutanlara göre daha çok desteklemektedir. Bu durum; mesleki tecrübenin,

öğretmenlerin bu konudaki problem çözme becerilerini arttırdıkları ile açıklanabilir.

14. madde olan "Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğunu düşünmüyorum." ifadesinde ($p=0.005$), 1. sınıfları 4 ve üzeri kere okutan öğretmenler, 1 ve 2 kere okutan öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1. sınıfları 4 ve üzeri kere okutan öğretmenlerin ortalamasının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani 1. sınıfları 4 ve üzere kere okutan öğretmenler okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğu düşüncesini daha fazla desteklemektedirler.

19. madde olan "Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan 'çocuğu ilköğretime hazırlama' amacının işlevini yerine getirdiğini düşünüyorum." ifadesinde ($p=0.011$), 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenler diğer öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenlerin ortalamasının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani 1. sınıfları 2 kere okutan öğretmenler, okul öncesi eğitimin öğrencileri ilköğretime hazırlama konusunda diğer öğretmenlere göre daha olumlu düşünmektedirler.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin 1. sınıfı okutma durumlarına göre okul öncesi eğitime ilişkin görüşler ortalamaları, F-değeri ve anlamlılık (Table 5. Mean opinion, F-value and significance of classroom teachers' views on pre-school education according to their first grade teaching status)

M	1 Kere (I)		2 Kere (I ₁)		3 Kere (I ₁₁)		4 Kere ve Fazlası (IV)		F	P	Gruplar Arası Farklılık
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
6	3.96	1.02	4.46	0.68	4.18	0.76	3.88	0.96	4.398	0.005*	II-I/II-IV
7	4.51	0.72	4.60	0.61	4.45	0.82	4.06	0.80	5.570	0.001*	IV-I/IV-II/IV-III
8	3.90	0.94	3.92	0.94	3.48	1.00	3.44	0.94	4.158	0.007*	I-III/I-IV/II-III/II-IV
14	1.61	0.82	1.56	1.07	1.95	1.01	2.13	1.10	4.469	0.005*	IV-I/IV-II
19	3.54	0.83	3.88	0.84	3.30	1.00	3.46	0.78	3.798	0.011*	II-I/II-III/II-IV

* $P<0.05$

4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimde Aile Rolüne İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Classroom Teachers' Views on The Role of Family in Pre-school Education)

Sınıf öğretmenleri; "Çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum." ($\bar{X}=4.75$) ifadesine tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirterek ailenin eğitimdeki rolüne vurgu yapmışlardır. Katılımcıların; "Okul öncesi eğitim zorunlu olmasa bile ailelerden ailet talebinin yasaklanması gerekmektedir." ($\bar{X}=3.56$) ifadesine katılıyorum düzeyinde görüş belirtmeleri ve "Okul öncesi eğitimin aileye maliyeti yüksektir" ($\bar{X}=3.05$) ifadesine ise kısmen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmiş olmaları, öğretmenlerin okul öncesi eğitimin ailelere ekonomik bir yük getirdiği düşüncesinde olduğunu göstermektedir. Öğretmenler "Okul öncesi eğitim kurumları aile eğitimine gereken önemi vermektedir." ($\bar{X}=2.89$) ifadesine kısmen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar "Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları aileler tarafından doğru bilinmektedir" ($\bar{X}=2.06$) ve "Okul öncesi eğitimden sadece sosyo-ekonomik durumu yeterli olan ailelerin çocukları yararlanabilmektedir" ($\bar{X}=2.57$) ifadelerine katılmıyorum düzeyinde görüş belirterek tam tersi durumu desteklediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerin okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin görüşleri
(Table 6. Views of classroom teachers on the role of the family in pre-school education)

M	Görüşler	N	HK	KM	KK	K	TK	$\bar{X}$	S.S	Aralık Değeri
20	Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları aileler tarafından doğru bilinmektedir.	233	27.5	45.1	22.7	3.0	1.7	2.06	0.88	KM
21	Okul öncesi eğitimin aileye maliyeti yüksektir.	233	6.0	19.3	49.4	14.2	11.2	3.05	1.01	KK
22	Okul öncesi eğitimden sadece sosyo-ekonomik durumu yeterli olan ailelerin çocukları yararlanabilmektedir.	233	23.6	27.9	25.3	14.2	9.0	2.57	1.24	KM
23	Çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum.	233	0.0	1.3	1.3	18.5	79.0	4.75	0.54	TK
24	Okul öncesi eğitim kurumları aile eğitimine gereken önemi vermektedir.	233	6.4	27.9	41.2	18.9	5.6	2.89	0.97	KK
25	Okul öncesi eğitim zorunlu olmasa bile ailelerden aidat talebinin yasaklanması gerekmektedir.	233	5.2	14.2	27.9	25.3	27.5	3.56	1.18	K

HK: Hiç Katılmıyorum, KM: Katılmıyorum, KK: Kısmen Katılıyorum, K: Katılıyorum TK: Tamamen Katılıyorum

4.6. Sınıf Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Rolüne İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Investigating Views of Classroom Teachers on the Role of Family in Pre-school Education Regarding Their Gender)

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerinin okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin düşüncelerin üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek için t-testi yapılmıştır. 23., 25., 26. ve 27. maddelerde $p < 0,05$ olduğundan dolayı bu maddelerde kadın ve erkek öğretmenlerin düşünceleri arasında oluşan farklılaşma istatistiksel olarak anlamlıdır. 23. madde olan; "Okul öncesi eğitimin aileye maliyeti yüksektir." ve 27. Madde olan; "Okul öncesi eğitim zorunlu olmasa bile ailelerden aidat talebinin yasaklanması gerekmektedir" maddelerinde erkeklerin ortalaması kadınlara göre daha yüksek iken 25. Madde olan; "Çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum" ve 26. Madde olan; "Okul öncesi eğitim kurumları aile eğitimine gereken önemi vermektedir" maddelerinde ise kadınların ortalamasının erkekler göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer maddelerde ise kadın ve erkeklerin düşünceleri arasında farklılaşma yoktur. Farklılığın olduğu maddelere bakıldığında erkek öğretmenlerin daha çok malî yük konusunda görüş bildirdiği; kadın öğretmenlerin ise okul öncesi eğitimin çocuğa ve aileye katkısı üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu durum da toplumun aile yapısındaki erkek-kadın rolü ile açıklanabilir.

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetine göre okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin görüşler ortalamaları, t-değeri ve anlamlılık
(Table 7. Mean opinion, t-value and significance of classroom teachers' views on the role of the family in pre-school education regarding their gender)

M	Kadın			Erkek			t- değeri	P
	N	$\bar{X}$	s.s.	N	$\bar{X}$	s.s.		
21	125	2.88	0.85	108	3.25	1.14	-2.766	0.006*
23	125	4.84	0.39	108	4.65	0.66	2.648	0.009*
24	125	3.02	0.94	108	2.74	0.99	2.242	0.026*
25	125	3.23	1.15	108	3.94	1.10	-4.738	0.000*

* $P < 0.05$

4.7. Sınıf Öğretmenlerin 1. Sınıfı Okutma Durumlarına Göre Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Rolüne İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular (Findings About Classroom Teachers' Views on the Role of Family in Pre-school Education According to Their First Grade Teaching Status)

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 1. sınıfları okutma durumlarının okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin görüşleri üzerine etkisi olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. 25. maddede $p < 0,05$ olduğundan dolayı gruplar arasında oluşan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Diğer maddelerde gruplar benzer düşüncelere sahiplerdir. Oluşan farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. 25. madde olan "Çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum." ifadesinde ($p=0.002$), 1. sınıfları 4 ve fazlası kere okutan öğretmenler diğer öğretmenlere göre farklılaşmaktadır. 1. sınıfları 4 ve fazlası okutan öğretmenlerin ortalaması diğerlerine göre daha düşüktür. 1. sınıfları 4 ve fazlası kere okutan öğretmenler öğrencilerin sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşüncesini diğerine göre daha az desteklemektedir.

Tablo 8. Sınıf öğretmenlerin 1. sınıfı okutma durumlarına göre okul öncesi eğitimde ailenin rolüne ilişkin görüşler ortalamaları, F-değeri ve anlamlılık

(Table 8. Mean opinion, F-value and significance of Classroom Teachers' Views on the role of family in Pre-school education According to Their First Grade Teaching Status)

M	1 Kere		2 Kere		3 Kere		4 Kere ve Fazlası		F	p	Gruplar Arası Farklılık
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
25	4.82	0.47	4.83	0.38	4.82	0.45	4.50	0.75	5.094	0.002*	IV-I/IV-II/IV-III

* $P < 0.05$

4.8. Öğretmenlerin Konuya İlişkin Diğer Görüşleri (Further Views of Teachers on the Subject)

Öğretmenlerin ölçekte yer alan açık uçlu maddeye vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak; okul öncesi eğitimin yararlı olduğu ve zorunlu eğitime dâhil edilmesi gerektiği görüşünde oldukları göze çarpmaktadır. Ancak öğretmenler okul öncesi eğitim programında bazı amaçlara yönelik revizyonlara gidilmesi gerektiğini ve okul öncesi öğretmenlerinin de programın dışında bir eğitim vermemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun paralelinde yanlış eğitim manasında okul öncesi öğretmenlerinin iyi yetiştirilmesi gerektiği ve ön lisans mezunlarının okul öncesi eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı öğretmenlik yapmamaları gerektiği belirtilmiştir. Öğretmenler; okul öncesi eğitimi alan çocuklar ile almayan çocuklar arasında bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor beceriler anlamında bariz farklar bulunduğundan dolayı bu farklılıkların ortadan kaldırılması ve çocukların birinci sınıfa eşit şartlarla başlamaları adına okul öncesi eğitimin zorunlu eğitime dâhil edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca maddi imkânsızlıklardan dolayı bu eğitimin aileye ekonomik bir külfet yüklememesi adına aidat taleplerinin yasaklanması gerektiği görüşündedirler. Öğretmenlerin bazıları, okula başlama yaşının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, Türkiye'de her çocuğun aynı kapasiteye sahip olmadığı ve okula başlama yaşının ileriye alınması gerektiği, ayrıca okul öncesi eğitimde uygulanan etkinliklere yer verme konusunda da bir dengenin olması gerektiğini, sanat etkinliği ağırlıklı bir uygulamanın çocukların ilkökul beklentilerine cevap vermediği konusunda hemfikir oldukları söylenebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSION)

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitime ilişkin genel görüşlerine ait maddeler incelendiğinde ortalamaların "hiç katılmıyorum" düzeyinden başlayıp "tamamen katılıyorum" düzeyine kadar bütün düzeylerde cevap verdikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dâhil edilmelidir", "Çocukların okul öncesi eğitim alması sınıf öğretmenlerine temel akademik becerilerin öğretilmesinde zaman kazandırmaktadır", "Öğrencilerin tamamının okul öncesi eğitimi almış olarak gelmesi eğitim kalitesini arttıracaktır." ve "Okul öncesinde verilen eğitimin kavram yanılgılarına yol açmaması ve yanlış pekiştirmelerine fırsat vermemesi gerektiğini düşünüyorum" ifadelerine tamamen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşlere tamamen katılmaları okul öncesi eğitimin çocukların gelişim alanlarını destekleyen bir yapıya sahip olduğunu, okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan "Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak" ifadesinin öğretmenler tarafından desteklediğini göstermektedir. İş, yapmış olduğu çalışmada da öğretmenlerin neredeyse tamamının okul öncesi eğitimin gerekliliğine vurgu yaptığını belirlemiştir [32]. Nitekim İş öğretmenlerin; okul öncesi eğitimin gelişim alanlarına olumlu etki etmesi, ilkokula başlamada uyum ve akademik başarıya katkısı, bireysel ve bölgesel farklılıkları gidermeye yönelik etkisine vurgu yaptığını ifade etmiştir [32]. Benzer şekilde Clark ve Kragler, ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarının okuma yazma becerilerinde yaşatlarından yaklaşık 2 yıl geride olduklarını, bundan dolayı okul öncesi eğitimin çocukların öğrenme becerilerinde son derece önemli olduğunu belirtmişlerdir [33].

Sınıf öğretmenleri "İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programı ile bütünlük içerisinde hazırlanmasının öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşayabileceği olası uyum sorunlarını azaltması açısından önemli olduğunu düşünüyorum.", "Okul öncesi eğitimi alan çocuklar birinci sınıfa başladıklarında uyum problemi yaşamamaktadır" ifadelerine katılarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sosyal adaptasyon sağladığı fikrini desteklemişlerdir. "Okul öncesi eğitimin alan dışı öğretmenler ya da ön-lisans mezunları tarafından verilmesi okuma yazmaya hazırlık konularında öğrencilerin yetersiz ya da yanlış kazanımlar elde etmesine neden oluyor." ve "Okul öncesi öğretmenlerine lisans eğitiminde ilkokuma yazma eğitimi verilmelidir" ifadelerine katılarak okul öncesi öğretmenlerinin niteliğinin önemi vurgulanmıştır. Öğretmenler "Okul öncesi eğitim programı ve eğitimin içeriği ile ilgili bilgi sahibiyim", "Sınıfımda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada olması beni yavaşlatıyor.", "Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan 'çocuğu ilköğretime hazırlama' amacının işlevini yerine getirdiğini düşünüyorum" ve "Okul öncesi eğitimde uygulanan etkinlikleri doğru ve yeterli buluyorum" ifadelerine katılarak da okul öncesi eğitimin bir üst eğitim ortamını desteklemede önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf ortamı ile ilkokul birinci sınıfın ortamının fiziksel olarak farklı olması okul öncesi eğitimi alan öğrencilerde ortama adaptasyon konusunda sorun oluşturmaktadır" ifadesine de kısmen katıldıkları konusunda görüş belirtmişlerdir. Yalman'ın yapmış olduğu çalışmada, anasınıflı öğretmenlerinin, okulun ve sınıfın fiziksel koşullarının çocukların gelişimsel özelliklerine göre düzenlenmesi, birinci sınıfın fiziksel özelliklerinin anasınıflarına yakın olması konusunda görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır [34].

Sınıf öğretmenleri, "Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ilkokula sayı, şekil ve bazı temel kavramları bilerek gelmesi onların derslerde sıkılmalarına neden olmaktadır." ifadesine katılmıyorum

düzeyinde görüş belirterek okul öncesi eğitim konusunda olumlu düşüncelerini vurgulamışlardır. Ayrıca "Okul öncesi eğitim kurumlarının sayısı ve yaygınlık oranları yeterlidir." ifadesine de katılmıyorum düzeyinde görüş belirtilmiştir. Yani sınıf öğretmenleri buldukları yerleşim yerlerindeki okul öncesi eğitim sayısını ve yaygınlığını yeterli görmemektedir.

Sınıf öğretmenleri "Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğunu düşünmüyorum." ifadesinde hiç katılmıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bir anlamda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime hazırbulunuşluklarında fark olduğunu vurgulamışlardır. Lokumcu Tozar'ın, yapmış olduğu bir araştırmada; öğretmenlerin değerlendirmelerinin incelenmesi ve istatistiksel testler neticesinde özel okullarda ya da devlet okullarında öğrenim gören ilköğretim öğrencileri arasında okul öncesi eğitim almış olan çocukların, almamış olanlara kıyasla sosyal ve duygusal becerilerinin, özbakım becerilerinin, fiziksel becerilerinin ve genel sağlık durumlarının ve zihinsel becerilerinin istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha fazla gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır [35]. Yani öğretmenler; okul öncesi eğitimi almış olan çocukların almayan çocuklara göre ilköğretime daha hazır halde başladıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde aile rolüne ilişkin görüşlerine ilişkin sonuçlarda; sınıf öğretmenleri "Çocuğun sağlıklı gelişimi için aile eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum." ifadesine tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirterek ailenin eğitimdeki rolüne vurgu yapmışlardır.

Katılımcılar "Okul öncesi eğitim zorunlu olmasa bile ailelerden aidaat talebinin yasaklanması gerekmektedir." ifadesinde ise katılıyorum düzeyinde görüş belirtmeleri ve "Okul öncesi eğitimin aileye maliyeti yüksektir" ifadesinde ise kısmen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmiş olmaları öğretmenlerin okul öncesi eğitimin ailelere ekonomik bir yük getirdiği düşüncesinde olduğunu göstermektedir.

Öğretmenler "Okul öncesi eğitim kurumları aile eğitimine gereken önemi vermektedir." ve "Okul öncesi eğitimin sadece, aileleri okul ve öğretmenle işbirliği kurmaya hazırlama açısından önemli olduğunu düşünüyorum" ifadelerinde de kısmen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcılar "Ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriği ve amaçları aileler tarafından doğru bilinmektedir" ve "Okul öncesi eğitimden sadece sosyo-ekonomik durumu yeterli olan ailelerin çocukları yararlanabilmektedir" ifadelerini katılmıyorum düzeyinde görüş belirterek tam tersi durumu desteklediklerini belirtmişlerdir.

Ekinci Vural'ın velilere okul öncesi eğitim sürecinden faydalanmamalarının sebeplerinin sorulduğu çalışmada; çocuğu okul öncesi eğitim almayan velilerin yarısına yakınının maddi sıkıntılar nedeniyle çocuklarını anasınıfına göndermedikleri, velilerin dörtte birine yakın bir bölümünün anasınıfı eğitimini gerekli görmedikleri, bu ifadeyi kullanan velilerin okul öncesi eğitim sürecinin oyun oynamaktan ibaret olduğu sonucuna ulaşılmıştır [36]. Söz konusu çalışmadan elde edilen bu sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin "Okul öncesi eğitim zorunlu olmasa bile ailelerden aidaat talebinin yasaklanması gerekmektedir", "Okul öncesi eğitimin aileye maliyeti yüksektir" görüşlerini destekler niteliktedir. Ayrıca söz konusu çalışmada velilerin bir bölümünün okul öncesi eğitimi gerekli görmedikleri ve okul öncesi eğitim sürecinin oyun oynamaktan ibaret olduğunu belirtmiş olmaları; ülkemizde okul öncesi eğitimin içeriğinin ve amaçlarının aileler tarafından doğru bilinmediğini desteklemektedir. Lawrence, okul öncesi eğitimin her gelir seviyesinden aileye ulaşabilir olması ve okul öncesi eğitimin ailenin

tercihine değil; toplumsal bir gerekliliğe dayandırılması gerektiğini ifade etmiştir [37].

Araştırmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde; okul öncesi eğitim kurumlarının ülke genelinde yaygınlığının artırılması, okul öncesi eğitimin farkındalığının artırılması için projelerin oluşturulması önemlidir. Ayrıca çocukların aile içinde de doğru bir eğitim alması adına gerek okul öncesi eğitim kurumlarında gerekse ilkokullarda aile eğitimine yönelik faaliyetler arttırılabilir. Ailelerin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir. Ayrıca okul öncesi eğitimdeki etkinliklerin bir rutinden çıkarılması adına bu alanda yapılmış yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelenerek meta analizine dayalı araştırmalar yapılabilir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, Diyaddin Alp'ın, Mehmet Turan danışmanlığında yürütülen "Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Becerilerine ve Okulöncesi Eğitime İlişkin Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

FİNANSAL AÇIKLAMA (FINANCIAL DISCLOSURE)

Yazarlar bu çalışma için herhangi bir mali destek almadığını beyan etmiştir.

ETİK STANDARTLAR BEYANI (DECLARATION OF ETHICAL STANDARDS)

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Etik değerlendirmeyi yapan kurum: T.C. Fırat Üniversitesi Rektörlüğü, Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu, Etik değerlendirme kararının tarihi-karar no:05/01/2018-17, Etik değerlendirme belgesi tarih ve sayısı: 09/01/2018-240737.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Poyraz, H. ve Dere, H., (2003). Okul Öncesi Eğitim İlke ve Yöntemleri (2. Baskı). Ankara: Anı Yayınları.
- [2] Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara.
- [3] Rudvan, R., (2018). Anasınıfı Çocukları ve İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokul Algıları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [4] Kuru Turaşlı, N., (2014). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi, Gelengül Haktanır (Editör). Okul öncesi eğitime giriş içinde. (8. Baskı), (ss:1-24). Ankara: Anı Yayınları.
- [5] Kamaraj, I. ve Aktan Kerem, E., (2008). Erken Çocukluk Döneminde Barış Eğitimi Araştırmalarına Genel Bir Bakış. Okul Öncesi Eğitim Şart Dergisi, ss:22-25.
- [6] Tunçeli, H.İ. ve Zembat, R., (2017). Erken Çocukluk Döneminde Gelişimin Değerlendirilmesi ve Önemi. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3(3):01-12.
- [7] Aral, N., Kandır, A. ve Yaşar, M., (2011). Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- [8] Bekman, S. ve Gürlesel, F., (2005). Doğru Başlangıç: Türkiye'de Okulöncesi Eğitim. İstanbul: TÜSİAD.

- [9] Siva, L., (2008). Okul Öncesi Eğitimin İlkokul Başarısına Etkisi ve Bir Uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [10] Düşek, G. ve Dönmez, B., (2012). Türkiye’de Yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Programları. Mesleki Bilimler Dergisi, 1(1):68-75.
- [11] Tekin, G., (2012). Dünyada ve Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Bugünkü Durumu, Neslihan AVCI-Mehmet TORAN (Editörler). Okul Öncesi Eğitime Giriş İçinde. Ankara: Eğiten Yayınları.
- [12] Özenç, M., (2020). Okul Öncesi Eğitimi Programındaki Kazanımlar ile İlkokul 1. Sınıf Kazanımları Ne Kadar Uyumlu?. Eğitim ve İnsanî Bilimler Dergisi, 11(21):98-110.
- [13] Uçuş Güldalı, Ş. ve Demirbaş, İ., (2017). Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlkokul Hayat Bilgisi Öğretim Programının Sarmallığının İncelenmesi. Mersin Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(3):1084-1105.
- [14] Değirmenci, Y., Bulut, A. ve Kuzey, M., (2021). Okul Öncesi Öğrencilerinin Mekân Algısı ve Yön Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(31):21-38.
- [15] Şahin, Ö. ve Korkmaz, H.İ., (2019). Okul Öncesi Dönem Çocukların Matematiksel Kavramlara İlişkin Hatalarının Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27:171-192.
- [16] Wang, J., Lin, E., Spalding, E., Klecka, C., and Odell, S., (2011). Quality Teaching and Teacher Education: A Kaleidoscope of Notions. Journal of Teacher Education, 62(4):331-338.
- [17] İkinci Vural, D. ve Kocabaş, A., (2016). Okul öncesi Eğitim ve Aile Katılımı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(59):1174-1185.
- [18] Çamlıbel Çakmak, Ö., (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1:20.
- [19] Development Analytics, (2017). Türkiye’de 0-6 Yaş Arası Çocuğun Durumu. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Bilgi Notu.
- [20] Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Öneren Şendil, Ç. ve Taşkın, N., (2020). Eğitim Paydaşlarının Okul Öncesi Eğitimin Zorunlu Olmasına İlişkin Görüşleri. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 34(1):58-78.
- [21] Tantekin Erden, F. ve Altun, D., (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretime Geçiş Süreci Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. İlköğretim Online, 13(2):481-502. <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- [22] Taşcı, N., (2016). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Başarısına Etkisi:Yozgat İli Akdağmadeni İlçesi Örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [23] Demir, S., (2011). Okul Öncesi Dönemde Dil Gelişimi ve Sorunları. Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi, 1(1):38-49.
- [24] Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- [25] Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- [26] Kılıç, S., (2013). Örneklem Yöntemleri. https://www.researchgate.net/publication/266736936_Ornekleme_Yontemleri_Turkish (Alıntı Tarihi: 23/04/2018).

- [27] Erdem, D., (2011). Türkiye’de 2005-2006 Yılları Arasında Yayımlanan Eğitim Bilimleri Dergilerindeki Makalelerin Bazı Özellikler Açısından İncelenmesi: Betimsel Bir Analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1):140-147.
- [28] Kılıç, Z., (2008). İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin Gelişim Becerilerinin Karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [29] Yeşil, D., (2008). Okul Öncesi Eğitimi Almış ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [30] Yoleri, S. ve Tanış, M.H., (2014). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2):130-141.
- [31] Yapıcı, M. ve Ulu, F.B., (2010). İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Öğretmenlerinden Beklentileri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1):46-62.
- [32] İş, A., (2017). Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Algıları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Elazığ:Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- [33] Clark, P. and Kragler, S., (2005). The Impact of Including Writing Materials in Early Childhood Classrooms on The Early Literacy Development of Children from Low-income Families. *Early Child Development and Care*, 175(4):285-301.
- [34] Yalman, D., (2007). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, Ana Sınıfı Öğretmenlerinin ve Okul Öncesi Eğitim Almış Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçişte Yaşanan Uyum Sorunlarıyla İlgili Görüşleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- [35] Lokumcu Tozar, S.B., (2011). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarındaki Farklılıklar ve Çözüm Önerileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [36] Ekinci Vural, D., (2012). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Etkisinin Aile Katılımı ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- [37] Lawrence, D., (2010). Associations With Teacher Education, Experience and Program Characteristics Programming (Unpublished Doctoral’s Thesis). United States: Walden University.